

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL T. U. 2016-11-02 SKUNDO**

2017 m. sausio 13 d. Nr. S-10 (7-256/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršelienės
Martyno Endrijaičio
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus – pranešėjas
Linos Vosylienės

sekretoriaujant
dalyvaujant šalims

Jelenai Krochmalienei
mokesčių administratoriaus atstovei B. B.

2016 m. gruodžio 20 d. išnagrinėjusi **T. U.** (toliau – Pareiškėjas) 2016-11-02 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2016-10-11 sprendimo Nr. 68-297, **n u s t a t ė**:

Inspekcija ginčijamu sprendimu patvirtino Klaipėdos apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Klaipėdos AVMI) 2016-07-08 sprendimą Nr. (6.5)-FR0682-435, kuriuo Pareiškėjui papildomai apskaičiuotas 17419,78 Eur gyventojų pajamų mokestis (toliau – GPM), 9265,62 Eur GPM delspinigiai, 5225 Eur GPM bauda, 2529,83 Eur privalomojo sveikatos draudimo įmokos (toliau – PSD įmokos), 1707,84 Eur PSD įmokų delspinigiai, 758 Eur PSD įmokų bauda.

Nustatyta, jog mokestinis patikrinimas inicijuotas Klaipėdos AVMI 2014-01-20 atlikus operatyvų patikrinimą dėl Pareiškėjo galimybės skolinti pinigus UAB "A1" bei dengti bendrovės išlaidas iš savo asmeninių lėšų. Operatyvaus patikrinimo metu konstatuota, jog Pareiškėjas disponuoja lėšomis, kurios nėra žinomos mokesčių administratoriui ir nėra apmokestintos įstatymu nustatyta tvarka. Operatyvaus patikrinimo metu nustačius mokesčių mokėjimo tvarkos pažeidimus, buvo nutarta inicijuoti Pareiškėjo mokestinį patikrinimą.

Šioje byloje atlikus Pareiškėjo GPM ir PSD įmokų apskaičiavimo, deklaravimo bei sumokėjimo teisingumo patikrinimą už 2009–2012 metus, buvo nustatyta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės V. U. patirtos išlaidos viršijo pajamas, t. y. Pareiškėjas turėjo įstatymu nustatyta tvarka neapmokestintų 388 317 Lt (776 634 Lt/2) pajamų.

Klaipėdos AVMI, patikrinimo metu nustačiusi, jog nėra galimybės mokesčių bazės apskaičiuoti įstatymų nustatyta tvarka, mokesčius apskaičiavo vadovaudamasi MAĮ 70

straipsniu ir Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko 2004 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. VA-103 patvirtintomis Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklėmis (toliau – Taisyklės). Klaipėdos AVMI Pareiškėjo 2009–2012 metų laikotarpio mokesčio bazę nustatė pagal jos atliktą įvertinimą, pritaikiusi išlaidų metodą.

Taisyklių 14–17 punktuose nurodoma, kad išlaidų metodas taikomas, kai turima informacija (duomenys) apie mokesčių mokėtojo ir šeimos narių išlaidas, o vertinimas atliekamas lyginant mokėto ir jo šeimos narių asmenines išlaidas su per atitinkamą laikotarpį deklaruotomis pajamomis. Mokesčių administratorius turi parinkti tokius informacijos ir duomenų šaltinius, kurių pagrindu atliktas vertinimas leistų kuo tiksliau nustatyti mokesstinės prievolės dydį.

Pareiškėjas yra sudaręs santuoką su V. U., todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) nuostatomis bei suformuota teismų praktika (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-2280/2012; LVAT 2014-04-23 nutartis Nr. A⁴³⁸-581/2014), Klaipėdos AVMI, analizuodama Pareiškėjo gautas pajamas bei patirtas išlaidas, įvertino ir sutuoktinės gautas pajamas bei patirtas išlaidas. Iš Taisyklių 17 punkto matyti, kad mokesčių administratorius, taikydamas šį vertinimo metodą, taip pat turi įvertinti ir kitas aplinkybes, kurių tiesioginė įtaka gali būti vertinama.

Taisyklių 6.2 papunktyje numatyta, kad norėdamas apskaičiuoti mokesčių mokėtojui priklausantią mokėti mokesčio sumą pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, mokesčių administratorius parenka informacijos, duomenų šaltinį (-ius), reikalingą įvertinimui atlikti.

Klaipėdos AVMI, apskaičiuodama Pareiškėjo 2009–2012 metų GPM ir PSD bazę, naudojo Taisyklių 29 punkte nustatytais informacijos šaltiniais, t. y. vadovavosi gauta informacija: Pareiškėjo ir jo sutuoktinės operatyvaus patikrinimo metu surinktais duomenimis, bankų sąskaitų išrašais, asmenų paaiškinimais, Klaipėdos AVMI turima informacija, VĮ „Registru centras“ duomenimis, Kauno AVMI pateiktais duomenimis bei kita mokesčio patikrinimo metu surinkta informacija.

Dėl piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Pasak Pareiškėjo, mokesčių administratorius, atlikęs iki 2009 m. gautų paskolų vertinimą, viršijo savo kompetenciją. Pareiškėjo teigimu, Klaipėdos AVMI išvados apie šeimos gautas pajamas iki 2009 m. yra neteisėtos, nepagrįstos ir nereikšmingos mokesčio patikrinimo laikotarpiui.

Paneigiant Pareiškėjo teiginį, sprendime pažymėta, kad patikrinimo metu, siekiant nustatyti piniginių lėšų likutį mokesčio patikrinimo pradžiai (2009-01-01), buvo vertintos ankstesnių laikotarpių gautos pajamos ir patirtos išlaidos. Ankstesnio laikotarpio pajamų vertinimas atliktas tik siekiant nustatyti piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžiai, tačiau ne siekiu apmokestinti Pareiškėją. Taigi piniginių lėšų likučio nustatymas patikrinimo pradžiai nėra suprantamas kaip patikrinimas už ankstesnį nei leidžiama laikotarpį. Nei MAĮ, nei kiti įstatymai nenumato jokių apribojimų tiek mokesčių mokėtojui, tiek mokesčių administratoriui apskaičiuojant bei perskaičiuojant mokesčius už tam tikrą mokesčio laikotarpį vadovautis papildoma įrodomąja medžiaga, kurioje užfiksuotos ankstesniais laikotarpiais atsiradusios faktinės aplinkybės, svarbios teisingam mokesčio apskaičiavimui (perskaičiavimui). Tokiais atvejais, vertinant šią įrodomąją medžiagą bei nustatant jos reikšmę, vadovaujama ne MAĮ 68 straipsnio 1 dalies nuostatomis, bet atsižvelgiama į bendrąsias įstatymuose (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 57 straipsnis) įtvirtintas įrodinėjimo taisykles (vertinama ar ši medžiaga atitinka įrodymų sampratą, nustatomas įrodymų lestinumas, sąsajumas ir pan. aplinkybės). Tokios nuostatos nuosekliai laikomasi ir LVAT praktikoje (pavyzdžiui, administracinėse bylose Nr. A⁸-693/2007, Nr. A⁴⁴²-206/2009, Nr. A⁵⁵⁶-1073/2010, Nr. A⁴³⁸-201/2011).

Sprendime nurodyta, jog Klaipėdos AVMI, vertindama iki 2009 m. sutuoktinių gautas pajamas bei patirtas išlaidas, naudojo savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su jam pavestomis funkcijomis, tiksliai laikėsi mokesčių teisės aktuose numatytų procedūrų ir

neviršijo jam suteiktų įgaliojimų, todėl Pareiškėjo argumentai dėl piniginių lėšų likučio nustatymo tikrinamojo laikotarpio pradžia negalimumo yra atmestini.

Dėl paskolų sutarčių vertinimo. Pareiškėjas skunde teigė, jog mokesčių administratorius nepagrįstai nustatė, kad I. M., V. Z., A. Y. ir T. K. neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolų bei nepagrįstai pasisakė, kad suteiktų paskolų suma – 266 500 Lt iš esmės grindžiama tik paskolų sutarčių kopijomis ir nėra pagrįsta jokiais faktiniais objektyviais duomenimis, kurie įrodytų grynų piniginių lėšų perdavimą.

Remiantis bylos medžiaga sprendime nurodyta, jog 2014-02-05 Pareiškėjo sutuoktinė pateikė Klaipėdos AVMI paskolos sutarčių, sudarytų su I. M., V. Z. ir A. Y., kopijas. Paskolos sutartys pateiktos po operatyvaus patikrinimo, t. y. žinant, kiek pajamų trūksta išlaidoms padengti, o paskolas suteikę asmenys yra susiję giminytės ryšiais.

Pareiškėjo sutuoktinė 2016-03-09 pateiktame raštiškame paaiškinime nurodė, kad skolintus pinigus naudojo gerbūviui gerinti, ilgalaikėms ir trumpalaikėms paskoloms grąžinti, UAB "A1" darbo vietoms išlaikyti. Paskolos gautos grynaisiais pinigais litais ir eurai, be palūkanų, perduodant pinigus kiti asmenys nedalyvavo, dokumentų, patvirtinančių piniginių lėšų perdavimo faktą, neturi, paskolos sutartis surašė paskolos gavėjas, t. y. Pareiškėjo sutuoktinė.

Dėl fizinių asmenų finansinių galimybių suteikti paskolas, 2015-02-11 buvo pateiktas paklausimas Kauno AVMI.

Dėl I. M. suteiktos paskolos (2006-11-20 45 000 Lt). Dėl paskolos suteikimo aplinkybių apklausta I. M. patvirtino, kad paskolino pinigines lėšas Pareiškėjo sutuoktinei. Lėšos buvo perduotos (*duomenys neskelbtini*), pinigų perdavimą matė jos motina M. Y. (mirė 2015-02-04). Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad I. M. 2005-05-02 pateikė Vienkartinę gyventojų 2003-12-31 turėto turto deklaraciją (forma FR0593), kurioje deklaravo piniginių lėšų ne banke – 31 000 Lt. Nustatyta, kad iki paskolos suteikimo dienos (2006-11-20) I. M. 2002 m. įsigijo butą Palangoje, kurio vidutinė rinkos vertė – 19783 Eur (68307 Lt) bei iš kredito įmonių ėmė paskolas, o vieną po paskolos suteikimo praėjus 16 dienų (2006-12-06). Klaipėdos AVMI konstatavo, kad I. M. nuo 2003 m. iki dabar patiria paskolos grąžinimo ir palūkanų mokėjimo išlaidas bankams, todėl nelogiška, kad pati pagal 2006-11-20 paskolos sutartį T. U. sutuoktinei V. U. suteiktų 45000 Lt ilgalaikę – 7 metų laikotarpiui beprocentinę paskolą, kurios grąžinimo terminas nurodytas 2013-02-01 ir buvo pratęstas dar vieneriems metams. Patikrinimo akte nurodoma, kad be Pareiškėjo sutuoktinės ir paskolos davėjos I. M. paaiškinimų, paskolos sutarčių kopijų, kitų dokumentų (pvz., mokėjimo pavedimų, pinigų priėmimo-perdavimo aktų) ir duomenų, patvirtinančių piniginių lėšų gavimo faktą, nenustatyta. Pinigų perdavimą mačiusi liudytoja mirusi. Inspekcija nustatė, kad duomenų apie piniginių lėšų grąžinimą nepateikta, todėl ilgalaikės beprocentinės paskolos suteikimas Pareiškėjo sutuoktinei nėra pagrįstas jokiais objektyviais įrodymais bei juridinę galią turinčiais dokumentais.

Nurodytų argumentų pagrindu Klaipėdos AVMI konstatavo, kad I. M. pagal 2006-11-20 paskolos sutartį Pareiškėjo sutuoktinei realiai piniginių lėšų neperdavė.

Dėl V. Z. ir A. Y. suteiktų paskolų (2007-08-01 30000 Lt; 2009-07-07 30000 Lt; 2010-06-03 36500 ir 25000 Lt). Klaipėdos AVMI patikrinimo metu nustatė, kad V. Z. Lietuvoje dirbo nuo 1997-02-26 iki 1997-05-14, yra pateikęs 2003 m. Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (FR0462S0), kurioje deklaravo gautas 6125 Lt pajamas, pateiktoje 2005 m. Metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje (FR0462S0) gautų pajamų nedeklaravo, t. y. pateikė „nulinę“ deklaraciją, už kitus mokestinius laikotarpius deklaracijų neteikė, užsienyje gautų pajamų taip pat nedeklaravo. V. Z. nekilnojamojo turto nepardavė. Patikrinimo akte nurodoma, kad Pareiškėjo sutuoktinė apie grąžintą paskolą V. Z. duomenų nepateikė.

Mokestinio patikrinimo metu nustatyta, kad A. Y. Lietuvoje nedirba nuo 2001-06-18, nuo 2011-08-12 deklaravo gyvenamąją vietą Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir

Šiaurės Airijos Karalystėje. Mokesčių administratoriui yra pateikęs 2003 m. Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (FR462S0), kurioje deklaravo gautas 6800 Lt pajamas, pateiktoje 2005 m. Metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje (FR0462S0) gautų pajamų nedeklaravo, t. y. pateikė „nulinę“ deklaraciją, už kitus mokesčius laikotarpius deklaracijų neteikė, užsienyje gautų pajamų taip pat nedeklaravo. A. Y. Lietuvoje nekilnojamojo turto nepardavė.

Klaipėdos AVMI A. Y. ir V. Z. el. paštu išsiuntė paklausimus dėl paskolos suteikimo aplinkybių nustatymo. Patikrinimo akte nurodoma, kad A. Y. neteikė duomenų, o V. Z. nurodė, kad paskolą buvo suteikęs, paskolos pradėtos grąžinti 2016 m. vasario mėnesį. Pareiškėjo sutuoktinės teigimu, A. Y. paskola grąžinta per du kartus, nenurodant grąžintos sumos ir grąžinimo datos, perduodant per Jungtinėje Karalystėje gyvenančius giminaičius ir per jo motiną I. M.. I. M. 2015-03-09 pateiktame paaiškinime nurodė, kad Pareiškėjo sutuoktinė A. Y. visą paskolą 55000 Lt grąžino per du kartus 2013 ir 2014 metais. Inspekcija, atlikusi Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2013–2014 m. laikotarpio pajamų ir išlaidų analizę, nustatė kad sutuoktiniai neturėjo finansinių galimybių A. Y. 2013–2014 m. laikotarpiu grąžinti 55000 Lt. Inspekcija nurodo, kad be paaiškinimų, kitų duomenų, įrodančių pinigų perdavimo faktą, mokesčio patikrinimo metu nenustatyta ir nepateikta.

Nurodytų argumentų pagrindu Klaipėdos AVMI konstatavo, kad pagal paskolos sutartis V. Z. ir A. Y. realiai piniginių lėšų Pareiškėjo sutuoktinei neperdavė.

Dėl T. K. suteiktos paskolos (2009-05-01 100000 Lt). Pareiškėjas operatyvaus patikrinimo metu pateikė 2009-05-01 pasirašytą paskolos sutarties kopiją, kurioje nurodyta, kad iš sesers T. K. gavo 100000 Lt paskolą. Dėl informacijos gavimo apie paskolos suteikimo aplinkybes Klaipėdos AVMI kreipėsi į T. K., tačiau T. K. pas mokesčių administratorių neatvyko ir informacijos nepateikė. Nustatyta, kad T. K. nuo 2004 iki 2008 m. gavo tik 34415 Lt pajamų, o jos įsiskolinimai valstybės biudžetui (2003 m. 279703,87 Lt) ir fiziniams asmenims (2003 m. 435000 Lt, 2010 m. 125337 Lt) viršijo jos gautas pajamas. Įsiskolinimai valstybės biudžetui buvo padengti tik 2016-01-15, anstoliams realizavus T. K. priklausantį nekilnojamąjį turtą.

Nustačius, kad T. K. neturėjo finansinių galimybių skolinti lėšų ir nesant objektyvių duomenų, įrodančių pinigų perdavimo faktą, konstatuota, kad T. K. pagal 2009-05-01 paskolos sutartį Pareiškėjui realiai 100000 Lt piniginių lėšų neperdavė.

Skundžiamame sprendime remiamasi LVAT 2015-02-10 nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-110-438/2015, kurioje konstatuota, kad „vien atskirų formalių įrodymų (pvz., paprasta rašytine ar notarine forma sudarytų sandorių) apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, paties pajamų gavimo nepagrindžia. Tokia išvada darytina ir atsižvelgiant į MAĮ 10 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias turinio viršenybės prieš formą principą, pagal kurį mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai.

MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad mokesčių administratorius privalo pagrįsti jo mokesčių mokėtojų apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas. Pagal MAĮ 67 str. 2 d. mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis konkrečiomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pagrįsti, kodėl jos neteisingos. Mokesčių mokėtojas turėtų pateikti tokių įrodymų, kurie suponuotų priešingą išvadą nei daro mokesčių administratorius (LVAT 2013 m. sausio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-622/2013). Mokesčių mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad jo nurodomi pajamų šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti realiai susiklosčiusias faktines aplinkybes, ypač tais atvejais, kai gautų pajamų šaltinis yra ne paties mokėtojo veikla, o kito asmens gautos pajamos. Todėl turi būti pateikti pakankami ir neginčijami įrodymai, kad atitinkamo dydžio pajamos realiai yra gautos konkrečiu būdu iš nurodyto pajamų šaltinio, t. y. šaltinis turi būti ne tik realus, bet ir turi būti objektyviais

duomenimis patvirtintos aplinkybės, kad lėšos realiai perduotos mokėtojui. Todėl mokesčių mokėtojas negali remtis vien tik savo paties, t.y. suinteresuoto asmens paaiškinimu apie gautų pajamų šaltinį, ar aplinkybėmis, kad jis tam tikra pinigų suma disponavo, patirdamas atitinkamas išlaidas, jis turi realiai pagrįsti jo nurodomus piniginių lėšų šaltinius (LVAT 2011-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A-556-3513/2011).

Kai Pareiškėjas nepagrindžia savo patiriamų išlaidų juridinę galią turinčiais pajamų šaltiniais, teismas tinkamais pripažįsta administratoriaus kontrolės veiksmus, kurių metu vertinama, ar mokėtojo deklaruojamas pajamų šaltinis yra realus, ar konkretus asmuo turėjo galimybes pagal atitinkamą sandorį perduoti deklaruojamas pinigines lėšas (LVAT 2010-09-20 nutartis adm. byloje Nr. A-438-1103/2010, 2010-12 nutartis adm. byloje Nr. A-575-1853/2010, 2011-09-15 nutartis adm. byloje Nr. A-442-2502/2011, 2011-09-05 nutartis adm. byloje Nr. A-575-928/2011; 2014-03-25 nutartis Nr. A-556-1215/2014), tačiau šaltinis turi būti ne tik realus, bet ir turi būti objektyviais duomenimis patvirtintos aplinkybės, kad lėšos realiai perduotos mokesčių mokėtojui (LVAT 2011-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A-556-3513/2011).

Klaipėdos AVMI, neigdama paskolų grynaisiais pinigais gavimą, rėmėsi netiesioginiais įrodymais. Klaipėdos AVMI, atlikusi I. M., V. Z., A. Y. ir T. K. deklaruojamų pajamų analizę, įvertinusi kreditorių metines pajamų mokesčio deklaracijas, bankų sąskaitų išrašus, paskolų davėjų turimus finansinius įsipareigojimus, nustatė, kad minėti asmenys neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolų iš viso 266500 Lt sumai. Konstatuota, kad paskolos ilgalaikės, beprocentinės, be gražinimo garantijų. Aptarta situacija, įrodinėjimo naštos tarp šalių pasiskirstymo prasme, lemia, kad Pareiškėjui tenka pareiga įrodyti, t. y. pateikti papildomus tiesioginius ir / ar netiesioginius įrodymus, kurie patvirtintų teisiškai reikšmingą aplinkybę, kad jis ir jo sutuoktinė pagal minėtas paskolų sutartis realiai gavo pinigines lėšas (266500 Lt). Tuo tarpu paskolų grynaisiais pinigais gavimo faktas grindžiamas tik Pareiškėjo, jo sutuoktinės ir su jais susijusių asmenų paaiškinimais, paskolų sutarčių kopijomis. Kitų tiesioginių įrodymų byloje nėra pateikta.

Nurodytų argumentų pagrindu Inspekcija konstatavo, kad Pareiškėjas neįrodė savo teiginių pagrįstumo ir nepaneigė Klaipėdos AVMI surinktų įrodymų bei jų pagrindu padarytų išvadų apie tai, jog Pareiškėjas ir jo sutuoktinė pagal minėtas paskolų sutartis realiai piniginių lėšų negavo.

Dėl turėtų piniginių lėšų nustatymo tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2009-01-01).

Nustačius, kad tarp nurodytų asmenų nebuvo realaus paskolų suteikimo ir grynujų piniginių lėšų perdavimo, Klaipėdos AVMI, siekdama nustatyti pinigines lėšas tikrinamojo laikotarpio pradžioje, neatsižvelgė į sudarytas paskolų sutartis su I. M. ir V. Z..

Klaipėdos AVMI galimai disponuojamų grynujų pinigų likutį patikrinimo pradžioje, t. y. 2009-01-01 nustatė neatsižvelgdama į sutuoktinių deklaruotą 288000 Lt pinigų sumą Vienkartinėje gyventojų 2003-12-31 turėto turto deklaracijoje. Klaipėdos AVMI, palyginusi sutuoktinių deklaruotas piniginių lėšų likučių sumas 2002-12-31 ir 2003-12-31 datai, nurodė, kad sutuoktinių deklaruota piniginių lėšų suma ne banke per 2003 m. padidėjo 139000 Lt suma. Klaipėdos AVMI įvertino, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė negalėjo sutaupyti 2003 m. 139000 Lt. Klaipėdos AVMI, įvertinusi 2003 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautas 6709,61 Lt oficialias pajamas, patirtas 17321 Lt išlaidas, konstatavo, kad gautų pajamų nepakako pakankamoms santaupoms sukaupti.

Patikrinimo metu nustatyta, jog Pareiškėjas ir jo sutuoktinė:

– 2004 m. gavo 9641 Lt pajamų ir patyrė 42399,81 Lt išlaidų (sutuoktinių išlaidos viršijo pajamas 32759 Lt suma).

– 2005 m. gavo 12169 Lt pajamų ir patyrė 42500,16 Lt išlaidų (sutuoktinių išlaidos viršijo gautas pajamas 30331 Lt suma).

– 2006 m. gavo 2804,94 Lt pajamų ir patyrė 71537,63 Lt išlaidų (sutuoktinių išlaidos viršijo gautas pajamas 68733 Lt suma).

– 2007 m. gavo 10601,96 Lt pajamų ir patyrė 94518,07 Lt išlaidų (sutuoktinių išlaidos viršijo gautas pajamas 83916 Lt suma).

– 2008 m. gavo 50171,14 Lt pajamų ir patyrė 67318,95 Lt išlaidų (sutuoktinių išlaidos viršijo gautas pajamas 17148 Lt suma).

Sprendime pažymėta, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė aptariamam laikotarpiu gavo 92097,65 Lt pajamų bei patyrė 335595,62 Lt išlaidų, todėl padaryta išvada, jog tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2009-01-01) Pareiškėjas ir jo sutuoktinė piniginių lėšų ne banke neturėjo.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų tikrinamuoju laikotarpiu (2009–2012 m.). Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautos pajamos ir patirtos išlaidos detalios aptartos Patikrinimo akto 9–15 psl. Klaipėdos AVMI, vertindama 2009–2012 m. pajamų ir išlaidų balansą, neatsižvelgė į 2009–2010 m. sudarytas paskolų sutartis su T. K., V. Z. ir A. Y..

Sprendime nurodyta, kad:

1. Sutuoktiniai 2009 m. gavo 10961 Lt pajamų, patyrė 304986 Lt išlaidų. Įvertinus abiejų sutuoktinių piniginių lėšų likučius banke 2009 m. pradžioje 765 Lt ir pabaigoje -2080 Lt (lėšų trūkumas), 2009 m. gautas pajamas ir patirtas išlaidas, nustatyta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2009 m. patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 291180 Lt.

2. Sutuoktiniai 2010 m. gavo 11346 Lt pajamų, patyrė 200783 Lt išlaidų. Įvertinus abiejų sutuoktinių piniginių lėšų likučius banke 2010 m. pradžioje - 2080 Lt ir pabaigoje - 1848 Lt, 2010 m. gautas pajamas ir patirtas išlaidas, nustatyta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2010 m. patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 189669 Lt.

3. Sutuoktiniai 2011 m. gavo 65503 Lt pajamų, patyrė 186064 Lt išlaidų. Įvertinus abiejų sutuoktinių piniginių lėšų likučius banke 2011 m. pradžioje -1848 Lt ir pabaigoje 13564 Lt, 2011 m. gautas pajamas ir patirtas išlaidas, nustatyta, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2011 m. patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 135973 Lt.

4. Sutuoktiniai 2012 m. gavo 18118 Lt pajamų, patyrė 177969 Lt išlaidų. Įvertinus abiejų sutuoktinių piniginių lėšų likučius banke 2012 m. pradžioje 13564 Lt ir pabaigoje 13525 Lt, 2012 m. gautas pajamas ir patirtas išlaidas, nustatyta, kad sutuoktinių 2012 m. patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 159812 Lt.

Apibendrinus sutuoktinių gautas pajamas, nustatyta, kad 2009–2012 m. sutuoktiniai iš viso gavo pajamų ir piniginių lėšų – 105928 Lt, iš jų: su darbo santykiais susijusių pajamų (neatskaičius mokesčių), individualios veiklos pajamų (neatskaičius mokesčių ir deklaruotų leidžiamų atskaitymų) ir išmokų iš garantinio fondo (neatskaičius mokesčių) – 66993 Lt (atskaičius – 48373 Lt), iš kredito įstaigų paskolų – 38756 Lt, grąžintos GPM permokos – 178 Lt ir akcijų pardavimo pajamų -1 Lt.

Apibendrinus sutuoktinių patirtas išlaidas, nustatyta, kad sutuoktiniai 2009–2012 m. laikotarpiu patyrė 869802 Lt išlaidų. Klaipėdos AVMI 2014-01-09 atlikto UAB "A1" operatyvaus patikrinimo metu nustatė, kad Pareiškėjas 2009 m. įmonei UAB "A1" suteikė 213230 Lt paskolą ir kad UAB "A1" 2009–2012 m. su Pareiškėju vykdė atsiskaitymus pagal avansines apyskaitas už 292464 Lt. Iš viso Pareiškėjas įmonės reikmėms išleido 505694 Lt, kurių įmonė iki 2012-12-31 nebuvo grąžinusi. Sutuoktiniai taip pat grąžino 186720 Lt paskolų kredito įstaigoms ir fiziniam asmeniui, sumokėjo 58758 Lt paskolų palūkanų, sumokėjo 21143 Lt gyvybės draudimo įmokų, patyrė 71191 Lt 3 asmenų šeimos vartojimo išlaidas, sumokėjo 8376 Lt mokesčių į valstybės biudžetą, patyrė 17920 Lt individualios veiklos išlaidų.

Klaipėdos AVMI, įvertinusi, kad sutuoktiniai 2009-01-01 piniginių lėšų likučio ne banke neturėjo ir įvertinusi sutuoktinių sukauptus piniginių lėšų likučius banke, nustatė, kad 2009–2012 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės šeimos išlaidos 776634 Lt suma viršijo jų iš oficialių pajamų šaltinių gautas pajamas. Skundžiamame sprendime konstatuota, jog

Pareiškėjas ir jo sutuoktinė aukščiau nurodytoms 776634 Lt išlaidoms dengti panaudojo iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas, kurios gavimo metu nebuvo apmokestintos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Dėl baudos ir delspinigių. Dėl Pareiškėjo prašymo paskirtoms baudoms ir apskaičiuotiems delspinigiams taikyti senaties terminą, numatytą MAĮ 68 straipsnyje, Inspekcija nurodė, kad Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2009–2012 m. išlaidų ir pajamų balansas buvo nustatytas, nepažeidžiant MAĮ 68 str. 1 dalyje įtvirtinto senaties termino, todėl Pareiškėjo teiginius atmetė kaip nepagrįstus.

Inspekcija, vadovaudamasi MAĮ 139–140 straipsnių nuostatomis, Baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodika, patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2007-03-28 įsakymu Nr. VA-25, taip pat atsižvelgdama į tai, kad patikrinimo metu nustatytas išlaidų ir pajamų neatitikimas ir nenustatyti pagrįsti pajamų šaltiniai, o tai vertino kaip baudą didinančią aplinkybę, tačiau Pareiškėjas mokesčio patikrinimo metu geranoriškai bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, teikė reikalingus dokumentus, konstatavo, jog Pareiškėjui pagrįstai paskirta vidutinė 30 proc. dydžio GPM ir PSD įmokų bauda.

Pareiškėjui, vadovaujantis MAĮ 96 ir 97 straipsnių nuostatomis, apskaičiuoti 9265,62 Eur GPM ir 1707,84 Eur PSD įmokų delspinigiai.

Pareiškėjas su skundžiamu sprendimu nesutinka ir prašo Komisijos jį panaikinti.

Pareiškėjas nurodė, jog mokesčių administratorius, tiek vertindamas piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje, tiek vertindamas iki tikrinamojo laikotarpio pradžios sudarytas paskolų sutartis pažeidė MAĮ 68 straipsnyje mokesčiams apskaičiuoti ir perskaičiuoti nustatytą 5 metų senaties terminą.

Pareiškėjas nurodė, jog mokesčių administratorius jo šeimos pajamas ir išlaidas faktiškai skaičiavo nuo 2002 m., todėl sprendime neteisingai nurodoma, jog patikrinimo laikotarpis apėmė tik 2009–2012 metus. Dėl MAĮ nustatyto 5 metų senaties termino mokesčių administratorius nepagrįstai nustatinėjo jo šeimos pajamas ir jų šaltinius už laikotarpį iki 2009 m., nepagrįstai vertino suteiktas paskolas ir jų realumą. Atitinkamai mokesčių administratorius nepagrįstai priėjo prie išvados, kad Pareiškėjo šeimos išlaidos 2003–2008 m. laikotarpiu viršijo jo gautas pajamas.

Mokesčių administratorius nepagrįstai konstatavo, jog Pareiškėjo kreditoriai neturėjo pakankamai finansinių galimybių suteikti Pareiškėjui paskolas, nes: pirma, mokesčių administratorius Pareiškėjo kreditorių neapklausė ir todėl tinkamai nenustatė jų finansinių galimybių skolinti pinigus; antra, pateiktos paskolų sutartys atitinka CK nuostatas, jos yra galiojančios ir nenuginčytos, todėl nebuvo pagrindo nepripažinti šių sandorių. Fizinį asmenų pajamų šaltinių nenustatymas yra atlikto patikrinimo trūkumas, kuris gali būti pašalintas tik tinkamai apklausus visus Pareiškėjo kreditorius ir nustačius jų pajamų šaltinius. Nei vienas kreditorius nepaneigė Pareiškėjui suteiktos paskolos, todėl, pasak Pareiškėjo, Inspekcijai nebuvo jokių patikimų faktinių duomenų nepripažinti šeimai suteiktų paskolų.

Be to, mokesčių administratorius ne kartą atliko UAB "A1" mokesčius patikrinimus ir jų metu nustatė Pareiškėjo šeimos piniginius įnašus į šią bendrovę, tačiau niekada jokių pastabų dėl bendrovės apskaitos vedimo ar Pareiškėjo šeimos piniginių lėšų panaudojimo bendrovės reikmėms jokių pastabų nurodė.

Pareiškėjas taip pat prašo taikyti 5 metų senaties terminą baudoms ir delspinigiams.

Pareiškėjas teigia, jog jo mokesstinis patikrinimas buvo vykdomas pernelyg ilgą laiką tarpą, todėl tokie veiksmai pripažintini neteisėtais, o priimtas skundžiamas sprendimas – naikintinas.

Pareiškėjui taip pat neaišku, ar LVAT nutartys, kuriomis rėmėsi Inspekcija, yra tapačios nagrinėjamam mokesčiniui ginčui.

Pareiškėjas taip pat nurodė, jog Inspekcija nepagrįstai pratęsė skundo nagrinėjimo terminą bei neteisėtai atliko papildomus mokestinio patikrinimo veiksmus, kurie Pareiškėjui nebuvo žinomi, be to, Inspekcija atsisakė pateikti Pareiškėjui mokestinio patikrinimo medžiagos dokumentų kopijas, tuo grubiai pažeisdamas mokesčių mokėtojo teises žinoti mokestinio patikrinimo turinį visa apimtimi. Visa tai trukdė Pareiškėjui tinkamai pasirengti apeliaciniam procesui.

Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėjo skundas iš dalies tenkintinas, Inspekcijos 2016-10-11 sprendimo Nr. 68-297 nurodymai Pareiškėjui sumokėti į biudžetą 17419,78 Eur GPM, 9265,62 Eur GPM delspinigius, 5225 Eur GPM baudą, 2529,83 Eur PSD įmokas, 1707,84 Eur PSD įmokų delspinigius, 758 Eur PSD įmokų baudą naikintini ir Pareiškėjo skundas perduotinas centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo.

Ginčas byloje yra kilęs dėl nurodymų Pareiškėjui sumokėti aukščiau nurodytas mokesčių ir su jais susijusias delspinigių bei baudų sumas, mokesčių administratoriui Pareiškėjo mokestinio patikrinimo metu konstatavus, jog Pareiškėjo tikrintuoju laikotarpiu (2009–2012 m.) patirtos išlaidos viršijo jo gautas pajamas, taigi, jog Pareiškėjas ginčo laikotarpiu gavo kitų pajamų, kurių nedeklaravo, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo į biudžetą GPM bei PSD įmokų. Mokesčių administratorius nustatė, jog tikrintuoju laikotarpiu Pareiškėjo išlaidos viršijo pajamas 388317 Lt (776 634 Lt / 2). Konstatavęs šias aplinkybes, mokesčių administratorius taikė MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatas ir mokesčius Pareiškėjui apskaičiavo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą. Pareiškėjas, nesutikdamas su ginčijamu Inspekcijos sprendimu, savo skunde akcentavo tai, kad, pirma, mokesčių administratorius pažeidė MAĮ 68 straipsnyje mokesčiams apskaičiuoti ir perskaičiuoti nustatytą 5 metų senaties terminą, nes jo šeimos pajamas ir išlaidas skaičiavo ir jų šaltinius (suteiktas paskolas ir jų realumą) vertino faktiškai nuo 2002 m., nors patikrinimo laikotarpis apėmė tik 2009–2012 metus. Todėl mokesčių administratorius nepagrįstai nustatė, jog Pareiškėjo šeimos išlaidos 2003–2008 m. laikotarpiu viršijo jo gautas pajamas bei neteisėtai nustatė piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2009-01-01). Antra, mokesčių administratorius nepagrįstai neatsižvelgė į sudarytas paskolų sutartis kaip pajamų šaltinius. Pareiškėjas skunde taip pat pateikė kitus argumentus, kurie, jo manymu, skundžiamą sprendimą daro nepagrįstą ir naikintiną.

Įvertinus skundžiamą sprendimą bei Klaipėdos AVMI patikrinimo aktą ir sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, matyti, kad šiuose dokumentuose išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautomis pajamomis bei patirtomis išlaidomis, MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymą. Todėl Komisija, vengdama pasikartojimų ir sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išdėstytos Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neaptarinėja, o sprendime pasisako dėl Pareiškėjo skunde Komisijai nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu sprendimu motyvų.

Dėl MAĮ 68 straipsnio nuostatų taikymo. Pagal MAĮ 68 str. 1 dalį (2015-06-25 įstatymo Nr. XII-1897, galiojusio nuo 2016-01-01, redakcija), jeigu kitaip nenustatyta šiame straipsnyje ar atitinkamo mokesčio įstatyme, mokesčių mokėtojas ar mokesčių administratorius mokesťį apskaičiuoti arba perskaičiuoti gali ne daugiau kaip už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kuriais pradedama mokesťį apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos. Nagrinėjamu atveju mokesčių administratorius neperskaičiavo Pareiškėjui mokėtinų mokesčių už laikotarpį iki tikrinamojo laikotarpio pradžios (2009-01-01), kas prieštarautų MAĮ 68 straipsniui. Iš byloje nustatytų aplinkybių matyti, jog patikrinimo metu mokesčių administratorius ankstesniu laikotarpiu Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautas pajamas bei patirtas išlaidas vertino, siekdamas nustatyti piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2009-01-01), o ne siekdamas

apmokestinti Pareiškėją už ankstesnį laikotarpį. Kaip nurodyta ir skundžiamame sprendime, LVAT ne kartą yra konstatavęs, jog nei MAĮ, nei kiti įstatymai nenumato jokių apribojimų tiek mokesčių mokėtojui, tiek mokesčių administratoriui, apskaičiuojant bei perskaičiuojant mokesčius už tam tikrą mokesstinį laikotarpį, remtis (vadovautis) papildoma įrodomąja medžiaga, kurioje užfiksuotos ankstesniais laikotarpiais atsiradusios faktinės aplinkybės, svarbios teisingam mokesčio apskaičiavimui (perskaičiavimui). Tokiais atvejais, vertinant šią įrodomąją medžiagą bei nustatant jos reikšmę, vadovaujamosi ne MAĮ 68 straipsnio 1 dalies nuostatomis, bet atsižvelgiama į bendrąsias įstatymuose įtvirtintas įrodinėjimo taisykles (vertinama, ar ši medžiaga atitinka įrodymų sampratą, nustatomas įrodymų leistinumas, sąsajumas ir pan. aplinkybės) (LVAT 2014-02-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476-14 ir kt.). Todėl mokesčių administratorius, siekdamas nustatyti Pareiškėjo piniginių lėšų likutį patikrinimo laikotarpio pradžioje, teisėtai ir pagrįstai nustatinėjo jo šeimos pajamas ir jų šaltinius už laikotarpį iki 2009 m.

Dėl paskolų sutarčių realumo. Šioje byloje mokesčių administratorius Pareiškėjo ir jo sutuoktinės tikrinamojo laikotarpio pradžioje bei tikrinamuoju laikotarpiu turėtomis pajamomis nepripažino suteiktų paskolų: I. M. – 45000 Lt (2006-11-20), V. Z. – 30000 Lt (2007-08-01) ir 36500 Lt (2010-06-03), A. Y. – 30000 Lt (2009-04-07) ir 25000 Lt (2010-06-03), T. K. – 100000 Lt (2009-05-01), iš viso 266500 Lt sumai. Mokesčių administratorius, patikrinimo metu išanalizavęs šių asmenų deklaruojamas pajamas, bankų sąskaitų išrašus, paskolų davėjų turimus finansinius įsipareigojimus, priėjo išvados, kad minėti asmenys neturėjo finansinių galimybių suteikti nurodytų paskolų. Be to, atsižvelgęs į tai, kad paskolų grynaisiais pinigais gavimo faktas grindžiamas tik Pareiškėjo, jo sutuoktinės ir su jais susijusių asmenų paaiškinimais, paskolų sutarčių kopijomis, nesant kitų tiesioginių įrodymų byloje, mokesčių administratorius konstatavo, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė pagal minėtas paskolų sutartis realiai piniginių lėšų (266500 Lt) negavo.

Pareiškėjas skunde teigia, jog mokesčių administratorius nepagrįstai nurodė, jog minėti asmenys neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolas, nes, pirma, mokesčių administratorius Pareiškėjo kreditorių neapklausė ir todėl tinkamai nenustatė jų finansinių galimybių skolinti pinigus; antra, pateiktos paskolų sutartys atitinka CK nuostatas, jos yra galiojančios ir nenuginčytos, todėl nebuvo pagrindo nepripažinti šių sandorių; trečia, nei vienas kreditorius nepaneigė Pareiškėjui suteiktos paskolos. Be to, Pareiškėjo sutuoktinė, po skundo išnagrinėjimo Komisijos posėdyje, siekdama pagrįsti jai I. M. suteiktos 45000 Lt paskolos realumą, papildomai pateikė Palangos miesto apylinkės teismo (toliau – Teismo) 2016-11-23 nutartį civilinėje byloje Nr. 2SP-1308-588/2016 ir 2016-11-15 nutartį civilinėje byloje Nr. 2SP-1241-824/2016, kuria Teismas tenkino pareiškėjų V. U. (Pareiškėjo sutuoktinė) ir I. M. (Pareiškėjo sutuoktinės teta) prašymus ir patvirtino tarp šalių atitinkamai 2016-11-02 ir 2016-11-03 sudarytas taikos sutartis dėl 2006-11-20 ir 2013-01-30 sudarytų paskolos sutarčių įvykdymo terminų pratęsimo.

Komisija, analizuodama Pareiškėjo skundo argumentus dėl paskolų sutarčių pagrindu gautų piniginių lėšų realumo, pažymi, jog dėl įrodymų vertinimo, kai, remiantis įvairiais civiliniais sandoriais, grindžiamas mokesčių mokėtojo gautų pajamų realumas, LVAT yra išaiškinęs, jog įrodinėjimo dalykas šiuo atveju yra aplinkybės, ar pinigų sumos mokesčių mokėtojui realiai buvo ar nebuvo perduotos, t. y. gautos ar negautos pajamos. Šios aplinkybės turėtų būti įrodinėjamos tiesioginiais įrodymais, iš kurių galima daryti vienareikšmę išvadą apie įrodinėjimo dalyką sudarančias aplinkybes (pavyzdžiui: mokėjimo pavedimai, patvirtinantys lėšų judėjimą; asmenų, iš kurių pajamos neva gautos, paaiškinimai apie tai, kad lėšos perduotos ar neperduotos; kitų liudytojų, galinčių patvirtinti ar paneigti lėšų perdavimą, parodymai). Įstatymas nedraudžia įrodinėti ir netiesioginiais įrodymais, t. y. įrodymais, daugiareikšmiai susijusiais su įrodinėjimo dalyką sudarančiomis aplinkybėmis (pavyzdžiui: įrodymai apie tai, kokiomis lėšomis galėjo disponuoti asmuo, iš kurio galėjo būti gautos pajamos; įrodymai apie gautų lėšų panaudojimo aplinkybes ir pan.). Tokio pobūdžio bylose

išvada apie tai, kad mokesčių mokėtojas nepagrindė pajamų, neturėtų būti daroma vien netiesioginių įrodymų pagrindu (pavyzdžiui, įrodymai apie tai, kad paskolos davėjas neturėjo teisėtų pajamų). Tokios praktikos LVAT laikėsi ir priimdamas vėlesnes nutartis: 2011-02-04 adm. byloje Nr. A-438-201/2011, 2011-04-01 adm. byloje Nr. A⁴³⁸-953/2011, 2011-09-15 adm. byloje Nr. A⁴⁴²-2502/2011, 2015-02-10 adm. byloje Nr. (e)A-110-438/2015, 2015-03-02 adm. byloje Nr. A-690-556/2015 ir kt.

Taigi, kaip pripažįstama LVAT praktikoje, išvados apie mokesčių mokėtojo tam tikrų civilinių sandorių pagrindu gautų pajamų realumą darytinis sistemiskai bei kompleksiskai įvertinus visus tiesioginius bei netiesioginius įrodymus, pagrindžiančius ar paneigiančius objektyvų pajamų gavimo faktą. Vien atskirų formalių įrodymų (pavyzdžiui, paprasta rašytine ar notarine forma sudarytų sutarčių) apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, pajamų gavimo nepagrindžia. Tokia išvada darytina ir atsižvelgiant į MAĮ 10 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias turinio viršenybės prieš formą principą, pagal kurį mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai (LVAT 2014-02-12 nutartis adm. byloje Nr. A-556-554/2014).

Komisijos vertinimu, mokesčių mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad jo nurodomi pajamų šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti realiai susiklosčiusias faktines aplinkybes, ypač tais atvejais, kai gautų pajamų šaltinis yra ne paties mokėtojo veikla, o kito asmens gautos pajamos. Todėl turi būti pateikti pakankami ir neginčijami įrodymai, kad atitinkamo dydžio pajamos realiai yra gautos konkrečiu nurodytu būdu iš nurodyto pajamų šaltinio, t. y. šaltinis turi būti ne tik realus, bet ir turi būti objektyviais duomenimis patvirtintos aplinkybės, kad lėšos realiai perduotos mokėtojui (LVAT 2011-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-3513/2011). LVAT taip pat yra konstatavęs, jog mokesčių administratoriui atlikus asmenų turtinės padėties ir pajamų analizę bei nustatčius, kad asmuo neturėjo finansinių galimybių perduoti pinigines lėšas mokesčių mokėtojui, traktuojama, jog mokesčių mokėtojas nepagrindė pozicijos dėl gautų pajamų realumo (LVAT 2011-09-15 nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-2502/2011). Todėl mokesčių mokėtojas negali remtis vien tik tvirtinimu, kad pateikė atitinkamus sandorius patvirtinančias sutartis, deklaravo atitinkamas pinigų sumas, ar galimai jomis disponavo, jas naudojo patirdamas atitinkamas išlaidas. Pareiga nurodyti pajamų šaltinius pirmiausia tenka mokesčių mokėtojui, kuris ir privalo užtikrinti, jog, esant kompetentingų valstybės institucijų reikalavimui, galės pateikti šiuos šaltinius pagrindžiančius dokumentus. Mokėtojai, pasirinkdami pajamas gauti grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose) ir šių pajamų nedeklaruodami, pateikiant atitinkamo mokesčio laikotarpio pajamų deklaracijas (pavyzdžiui, kai tokios deklaracijos teikimas nėra privalomas), prisiima ir visą riziką dėl jiems tenkančios įrodinėjimo naštos.

Byloje yra nustatyta, jog: 1) 45000 Lt paskola iš I. M. yra grindžiama 2006-11-20 paskolos sutartimi, Pareiškėjo sutuoktinės ir I. M. paaiškinimais (V. U. 2016-03-09 paaiškinimas ir I. M. 2015-03-09 paaiškinimas Kauno AVMI Nr. MPD6-36) bei Pareiškėjo sutuoktinės Komisijai papildomai pateikta Palangos miesto apylinkės teismo 2016-11-23 nutartimi, kuria buvo patvirtinta tarp šalių sudaryta taikos sutartis; 2) 30000 Lt (2007-08-01) ir 36500 Lt (2010-06-03) paskolos iš V. Z. yra grindžiamos paskolų sutartimis, V. Z. paaiškinimu apie suteiktas paskolas (2016-03-03 ir 2016-03-08 paaiškinimai el. paštu) bei minėtais Pareiškėjo sutuoktinės ir I. M. paaiškinimais; 3) 30000 Lt (2009-04-07) ir 25000 Lt (2010-06-03) paskolos iš A. Y. yra grindžiamos paskolų sutartimis bei minėtais Pareiškėjo sutuoktinės ir I. M. paaiškinimais; 4) 100000 Lt (2009-05-01) paskola iš T. K. yra grindžiama paskolos sutartimi bei Pareiškėjo ir jo sutuoktinės paaiškinimais.

Kaip jau minėta, byloje nustatyta ir neginčijama, jog visos paskolos įformintos tarp giminystės ryšiais susijusių asmenų. I. M. yra Pareiškėjo sutuoktinės teta, jos sūnūs V. Z. ir A. Y. – Pareiškėjo sutuoktinės pusbroliai, o T. K. – Pareiškėjo sesuo. Ginčo paskolos buvo

suteiktos grynaisiais pinigais, paskolos suteiktos 5–7 metams, visos paskolos beprocentės, sutartyse nenumatytos jokios paskolų grąžinimą užtikrinančios priemonės, byloje nėra jokių objektyvių pinigų perdavimą ar grąžinimą įrodančių dokumentų (mokėjimo pavedimų, pinigų perdavimo–priėmimo aktų ar pan.).

Mokesčių administratorius, siekdamas įsitikinti Pareiškėjo nurodytų pajamų šaltinių (tariamai suteiktų paskolų) realumu, surinko ir išanalizavo duomenis apie I. M., V. Z., A. Y. ir T. K. finansines galimybes suteikti ginčo paskolas. Komisija, atsakydama į Pareiškėjo skunde dėstomus argumentus, jog mokesčių administratorius netinkamai nustatė Pareiškėjo kreditorių finansines galimybes skolinti pinigus, nes jų neapklausė, pažymi, jog visiems Pareiškėjo kreditoriams buvo išsiųsti prašymai pateikti paaiškinimus dėl suteiktų paskolų pagal mokesčių administratoriaus užduotus klausimus, o gauti atsakymai buvo išanalizuoti ir įvertinti. Išsamų atsakymą į pateiktus klausimus pateikė tik I. M. (žr. I. M. 2015-03-09 paaiškinimas Kauno AVMI Nr. MPD6-36; taip pat žr. Klaipėdos AVMI 2015-02-11 raštas Nr. (9.6)-D2-809 Kauno AVMI dėl informacijos apie I. M., V. Z. ir A. Y.; Kauno AVMI 2015-03-16 raštas Nr. (11.2-03.3.1)-K-2010 dėl informacijos pateikimo). Patikrinimo metu, atlikus I. M. pajamų ir išlaidų analizę, buvo nustatyta, kad iki ginčo paskolos suteikimo datos ir po paskolos suteikimo pati I. M. iš kredito įmonių ėmė paskolas ir iki patikrinimo akto surašymo datos patyrė paskolos grąžinimo ir palūkanų mokėjimo išlaidas (šios aplinkybės leidžia teigti, jog piniginės lėšos buvo reikalingos pačiai I. M. ir jos turimos lėšos nebuvo pakankamos jos pačios asmeniniams poreikiams tenkinti), tuo tarpu ginčo paskolos teikimas Pareiškėjo sutuoktinei numatytas 7-eriems metams, be palūkanų, be paskolos grąžinimo garantijų. Be to, tik mokestinio ginčo nagrinėjimo metu (praėjus daugiau nei 3-ejiems metams po sutartyje numatyto paskolos grąžinimo termino (2013-02-01) pabaigos) paskolos sutarties šalys kreipėsi į teismą, prašydamos patvirtinti tarp jų 2016-11-02 sudarytą taikos sutartį, kuria I. M. atsisako reikalauti grąžinti paskolą dar 11 metų, t. y. iki 2027-02-01 (žr. Pareiškėjos Komisijai papildomai pateiktą Teismo 2016-11-23 nutartį civilinėje byloje Nr. 2SP-1308-588/2016). Komisija, pasisakydama dėl šios byloje papildomai pateiktos Teismo nutarties (*Inspekcija, susipažinusi su Pareiškėjo papildomai pateiktais įrodymais, remdamasi skundžiamame sprendime nustatytomis aplinkybėmis bei išdėstyta LVAT praktika, nurodė, kad pinigų pagal minėtą paskolos sutartį gavimo / perdavimo faktas yra iš esmės paneigtas kitais įrodymais, todėl Teismo patvirtinta taikos sutartis, kuri turi res judicata galią sutarties šalims, nepagrindžia pajamų gavimo pagal paskolos sutartį fakto* (2016-12-30 raštas Nr. (24.10-31-5)-R-8418), nurodo, kad šia nutartimi Teismas, atsižvelgęs į tai, kad pagal Civilinio kodekso 6.983 str. šalys turi teisę sudaryti taikos sutartį, siekdamas užkirsti kelią kilti teisminiam ginčui ateityje, taip pat jog pareiškėjos (Pareiškėjo sutuoktinė ir jos teta) Teismui nurodė, jog sudaryta taikos sutartis atitinka jų valią, neprieštaruoja viešajai tvarkai, nepažeidžia pareiškėjų teisių ir teisėtų interesų, nusprendė tenkinti Pareiškėjų prašymą ir patvirtino šalių sudarytą taikos sutartį. Taigi, Teismas, vadovaudamasis civilinės teisės normomis, iš esmės tik patvirtino sutarties šalių suderintą valią dėl paskolos grąžinimo termino pratęsimo. Komisija pažymi, jog teismo sprendimas civilinėje byloje yra tik tam tikra civilinio teisinio pobūdžio išdava ir mokestine teisine prasme nepaneigia išvados, kad šioje mokestinėje byloje tiriamos pareiškėjos gautos piniginės lėšos priskirtinos apmokestinamosioms pajamoms. Atkreiptinas dėmesys, jog LVAT praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, kad mokesčių teisė ir civilinė teisė yra to paties lygio, greta stovinčios teisės sritys, kurios tas pačias faktines aplinkybes vertina iš kitos perspektyvos ir kitų vertybių požiūriu. Net jei mokesčių teisės norma apmokestinimą kildina iš civilinių teisinių santykių, ji neprivalo būti interpretuojama nenukrypstamai nuo susiklosčiusių teisinių santykių civilinio teisinio įvertinimo. Sandoriai, jų sudarymas ir galiojimas yra civilinės teisės, o ne viešosios teisės reguliavimo dalykas, t. y. sandorių civilinės teisės pasekmės bei jų įtaka ūkio subjektų apmokestinimui yra skirtingų teisės šakų reguliavimo dalykai ir negali būti tapatinami. Nei mokesčių įstatymai, nei CK, nei kiti teisės aktai nesuteikia mokesčių administratoriui teisės kišti į privačius sandorio šalių santykius ir ginčyti jų sudarytus sandorius pagrindais, nesusijusiais su mokesčių mokėtojo

mokestinių prievolių nevykdymu ar netinkamu vykdymu. Taigi nei mokesčių administratorius, nei bylą nagrinėjantys administraciniai teismai nesprendžia dėl sandorių galiojimo ir iš to kylančių civilinių teisinių pasekmių (pvz., sandorių įvykdymo arba neįvykdymo), o vertina susiklosčiusius civilinius teisinius santykius mokestiniais teisiniais aspektais (LVAT 2013-09-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A-575-1583-13). Taigi, šioje byloje mokesčių administratorius, vertindamas mokestinio ginčo byloje pateiktas paskolų sutartis ir sprenddamas dėl Pareiškėjos ir jos sutuoktinio apmokestinimo, pagrįstai vadovavosi viešosios teisės normomis, reglamentuojančiomis mokesčių teisinius santykius. Tokia mokesčių administratoriaus pozicija atitinka LVAT suformuotą praktiką dėl civilinės teisės normų taikymo viešosios teisės reglamentuojamiems santykiams.

Kaip jau minėta, prašymai pateikti paaiškinimus dėl suteiktų paskolų pagal mokesčių administratoriaus užduotus klausimus, buvo išsiųsti visiems Pareiškėjo kreditoriams. V. Z., atsakydamas į mokesčių administratoriaus atstovės el. paklausimus, el. paštu tik patvirtino, jog paskola buvo suteikta ir 2016 m. vasario mėn. pradėta gražinti, tačiau daugiau jokios informacijos pagal Klaipėdos AVMI pateiktus klausimus nepateikė (žr. Klaipėdos AVMI Kontrolės dep. Gyventojų patikrinimų sk. I posk. Vyresniosios specialistės K. T. (toliau – Klaipėdos AVMI specialistė) el. pašto išrašai apie susirašinėjimą su V. Z. dėl suteiktų paskolų). Klaipėdos AVMI specialistė 2016-03-01 ir 2016-03-07 išsiuntė el. laiškus A. Y. dėl duomenų apie suteiktas paskolas pateikimo, tačiau atsakymai nebuvo gauti. Byloje taip pat yra nustatyta, kad ir T. K. Klaipėdos AVMI jokios informacijos apie suteiktas paskolas nepateikė. Klaipėdos AVMI 2014-02-05 rašte Nr. (10.2)-D2-1006 dėl tolimesnių kontrolės veiksmų taikymo nurodyta, jog: „[...] T. K. kviečiama į AVMI neatvyko ir paaiškinimo dėl pinigų skolinimo nepateikė. Susisiekti su ja telefonu nepavyko, V. U. paaiškino, kad jos šiuo metu Klaipėdoje nėra, kur randasi nurodyti atsisakė [...]“. Taigi, nei A. Y., nei T. K. jokios informacijos apie suteiktas paskolas nepateikė. Mokesčių administratorius, negavęs informacijos iš Pareiškėjo kreditorių apie suteiktas paskolas, pagrįstai analizavo jų finansines galimybes nurodytu laikotarpiu suteikti ginčo paskolas. Kaip nurodyta skundžiamame sprendime, V. Z. ir A. Y. yra pateikę 2003 m. metines pajamų mokesčio deklaracijas (FR0462S0), kuriose deklaravo atitinkamai 6125 Lt ir 6800 Lt pajamas, pateiktose 2005 m. metinėse pajamų mokesčio deklaracijose gautų pajamų nedeklaravo, o už kitus mokestinius laikotarpius deklaracijų neteikė, užsienyje gautų pajamų taip pat nedeklaravo, nekilnojamojo turto nepardavė. Dėl T. K. byloje yra nustatyta, jog ji 2004–2008 m. laikotarpiu gavo tik 34415 Lt pajamų, o jos įsiskolinimai valstybės biudžetui (2003 m. 279703,87 Lt) ir fiziniams asmenims (2003 m. 435000 Lt, 2010 m. 125337 Lt) viršijo jos gautas pajamas. Įsiskolinimai valstybės biudžetui buvo padengti tik 2016-01-15, antstoliams realizavus T. K. priklausantį nekilnojamąjį turtą. Taigi, mokesčių administratorius patikrinimo metu nenustatė pajamų, kurias šie asmenys būtų galėję paskolinti Pareiškėjo sutuoktinei pagal ginčo paskolų sutartis.

Pasisakydama dėl A., V. ir A. Y. suteiktų paskolų realumo, Komisija papildomai pažymi, jog Pareiškėjo sutuoktinė savo 2016-03-09 paaiškinime dėl gautų paskolų negalėjo tiksliai atsakyti, kam skolinosi iš A., S. ir V. Z. 166500 Lt, apibendrintai nurodydama, jog pinigus skolinosi gerbūviui, t. y. turimoms trumpalaikėms ir ilgalaikėms paskoloms gražinti, tobulintis (Pareiškėjo sutuoktinės operatyvaus patikrinimo metu buvo nustatyta, kad Pareiškėjo sutuoktinė 2009 m. patyrė 650 Lt išlaidas studijoms Kauno kolegijoje), Pareiškėjo valdomos įmonės UAB "A1" (įmonės vykdoma veikla – keleivių vežimas už atlygį) apyvartinėms lėšoms (Pareiškėjas suteikė paskolą įmonei darbo vietoms išlaikyti). Be to, nei Pareiškėjas, nei jo sutuoktinė jų operatyvaus patikrinimo metu savo paaiškinimuose apie gautas pajamas (2014-01-14 Nr. (10.23)-K13-38 ir 2014-01-15 Nr. (10.23)-K13-45) nenurodė jokių duomenų apie paskolas iš I. M., V. Z. ir A. Y. (iš viso: 166500 Lt). Informaciją apie šių asmenų suteiktas paskolas bei pačias paskolų sutarčių kopijas Pareiškėjas ir jo sutuoktinė Klaipėdos AVMI pateikė tik 2014-02-05, t. y. jau po to, kai susipažino su atlikto operatyvaus patikrinimo metu nustatytomis aplinkybėmis bei išvadamis apie tai, kad 2006–2010 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamų pakako šeimos vartojimo išlaidoms, o 2009–2012 m.

laikotarpiu šeimos pajamų ir išlaidų balansas yra neigiamas, taip pat jog 2009-01-01 nurodytam turimam 500000 Lt likučiui pagrįsti nepateikė juridinę galią turinčių dokumentų (Pareiškėjas ir jo sutuoktinė su operatyvaus patikrinimo pažyma buvo supažindinti 2014-01-31).

Komisija, įvertinusi aukščiau išdėstytas aplinkybes dėl ginčo paskolų realumo, taip pat atsižvelgdama į paminėtą LVAT praktiką, daro išvadą, jog byloje nėra pateikti objektyvūs įrodymai, iš kurių galima būtų daryti vienareikšmę išvadą apie paskolų suteikimą ir šių sandorių pagrindu realiai egzistavusius pajamų šaltinius. Tai, kad visos ginčo pajamos (266500 Lt) yra gautos grynaisiais pinigais, kad šių pajamų šaltinių buvimas yra grindžiamas tarp giminytės ryšiais susijusių asmenų įformintomis paskolų sutartimis, kad paskolų sandoriai sudaryti ekonomiškai nenaudingomis sąlygomis, kad apie ginčo paskolų sandorius Pareiškėjas ir jo sutuoktinė mokesčių administratorių informavo tik po to, kai susipažino su atlikto operatyvaus patikrinimo rezultatais, leidžia teigti, jog šie sandoriai buvo sudaryti formaliai, siekiant sukurti regimybę apie Pareiškėjo ir jo sutuoktinės tariamai gautas pajamas ir tokiu būdu padėti jiems išvengti GPM mokėjimo nuo pajamų, kurių šaltiniai mokesčių administratoriui yra nežinomi. Todėl mokesčių administratorius, vertindamas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės tikrinamojo laikotarpio pajamas bei išlaidas, pagrįstai neatsižvelgė į sudarytus paskolų sandorius, o pajamas, kuriomis Pareiškėjas ir jo sutuoktinė faktiškai disponavo, pripažino Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautomis kitomis pajamomis, kurių mokesčių įstatymų nustatyta tvarka nedeklaravo ir nuo kurių neapskaičiavo bei nesumokėjo į biudžetą GPM.

Komisija, vertindama skundžiamo sprendimo pagrįstumą kitu, t. y. pinigų likučio tikrinamo laikotarpio pradžioje (2009-01-01) nustatymo, aspektu (*skundžiamame sprendime padaryta išvada, jog tikrinamojo laikotarpio pradžioje sutuoktiniai piniginių lėšų ne banke neturėjo*), pažymi, jog Inspekcija 2009-01-01 galimai disponuojamų grynujų pinigų likutį nustatė neatsižvelgdama į sutuoktinių vienkartinėse gyventojų 2003-12-31 turėto turto deklaracijose deklaruotą 288000 Lt pinigų sumą. Inspekcija, įvertinusi sutuoktinių deklaruotas pinigų sumas 2002-12-31, gautas oficialias pajamas 2003 m. (gautos oficialios pajamos sudarė 6709,61 Lt, patirtos išlaidos – 17321 Lt), taip pat 2003-12-31 deklaruotą ne banke turimų piniginių lėšų padidėjimą 139000 Lt, padarė išvadą, kad sutuoktiniai tiek pinigų negalėjo sutaupyti, todėl, nustatydami Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2009-01-01 datai turėtų piniginių lėšų likutį, į sutuoktinių 2005-04-29 ir 2005-05-01 pateiktose vienkartinėse gyventojų 2003-12-31 turėto turto deklaracijose (FR0593) deklaruotų piniginių lėšų ne banke atitinkamai 168000 Lt ir 120000 Lt (iš viso 288000 Lt) sumas neatsižvelgė. Inspekcija, nustačiusi, kad 2004–2008 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamos sudarė 92097,65 Lt, o išlaidos 335595,62 Lt, konstatavo, kad tikrinamojo laikotarpio pradžioje sutuoktiniai piniginių lėšų neturėjo.

LVAT, išanalizavęs 2003-12-18 Vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymo Nr. IX-1910 nuostatas, yra konstatavęs, jog minėtame įstatyme nėra reglamentuojamas laikotarpis nuo deklaracijos pateikimo mokesčių administratoriui momento, per kurį mokesčių administratorius turi teisę tikrinti asmens (gyventojų) realiai turimo turto apimtį bei jo įsigijimo šaltinius jų teisėtumo aspektu, o asmuo (gyventojas) turi pareigą pagrįsti deklaruoto turto realią apimtį bei jo įsigijimo šaltinius, jų teisėtumo aspektu, t. y. šiame teisės akte nėra nuostatų, nustatančių, nuo kada deklaracijos duomenys įgyja teisinį stabilumą. Teisėjų kolegijos vertinimu, mokesčių administratoriui negali būti suteikiama teisė neribotą laiką įpareigoti nuolatinį Lietuvos gyventoją pagrįsti pateiktos deklaracijos duomenis.

LVAT teisėjų kolegija, atsižvelgdama į aptartą teisinį vakuumą bei vadovaudamasi panašius teisinius santykius reguliuojančiais teisės aktais (Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 5 str. 3 dalies ir 9 str. 3 dalies bei MAĮ 68 straipsnio nuostatomis), yra konstatavusi, kad pareiškėjos pateiktoje vienkartinėje gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaracijoje nurodyti duomenys įgijo teisinį stabilumą ir mokesčių administratorius, 2012 m. atlikdamas pareiškėjos atžvilgiu mokesčių tyrimą bei patikrinimą, šių duomenų kvestionuoti nebegalėjo, nes jo teisė duoti gyventojui privalomą vykdyti nurodymą, kad jis pagrįstų

deklaruoto turto įsigijimo šaltinius, už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kada buvo pateikta deklaracija, sausio 1 dienos, buvo pasibaigusi (LVAT 2015-09-23 sprendimas administracinėje byloje Nr. A²⁶⁶⁷-438/2015; 2016-09-09 nutartis adm. byloje Nr. eA-3938-438/2016).

Komisija, atsižvelgdama į aukščiau nurodytą LVAT praktiką, sprendžia, jog Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2005-04-29 ir 2005-05-01 pateiktos vienkartinės gyventojų 2003-12-31 turtėto turto deklaracijos (FR0593), t. y. jose nurodyti duomenys apie 2003-12-31 nebanke turėtas 288000 Lt pinigines lėšas, įgijo teisinį stabilumą. Todėl mokesčių administratorius, 2014 metais atlikdamas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės mokestinį patikrinimą (2014-12-15 pavedimai tikrinti), šių duomenų kvestionuoti ar įpareigoti sutuoktinius pateikti deklaracijose nurodytų duomenų teisingumą patvirtinančius įrodymus, o, jų nepateikus, – Pareiškėjui ir jo sutuoktinei apskaičiuoti mokesčius kaip nepagrindus 2009–2012 metais turėtų pajamų, neturėjo teisinio pagrindo. Mokesčių administratorius, įvertinęs vienkartinėse gyventojų 2003-12-31 turtėto turto deklaracijose už šį laikotarpį nurodytus duomenis ir konstatavęs jų neatitikimą realioms faktinėms aplinkybėms, deklaracijoje nurodytų ir įrodymais nepagrįstų pajamų apmokestinimą perkėlė į 2009–2012 metų laikotarpį, o tai, kaip nurodė ir LVAT teisėjų kolegija, iš esmės kertasi su teisinio tikrumo, stabilumo principais bei peržengia mokesčių administratoriaus kompetencijos ribas. Inspekcija, nepripažinusi vienkartinėse gyventojų 2003-12-31 turtėto turto deklaracijose deklaruotų 288000 Lt piniginių lėšų, neteisingai nustatė Pareiškėjo tikrinamojo laikotarpio pradžioje disponuojamų grynujų pinigų likutį. Kaip minėta aukščiau, 2004–2008 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamos sudarė 92097,65 Lt, o išlaidos 335595,62 Lt. Taigi, įvertinus Pareiškėjo ir jo sutuoktinės deklaruotas 2003-12-31 turėtas 288000 Lt pinigines lėšas, 2009-01-01 susidaro 44502,03 Lt pinigų likutis. Neteisingai nustatčius pinigų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje, Pareiškėjui neteisingai buvo apskaičiuota ir jo mokestinės prievolės bei su jomis susijusios sumos. Nurodytų argumentų pagrindu, skundžiamas Inspekcijos sprendimas naikintinas ir Pareiškėjo skundas perduotinas centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo.

Dėl kitų Pareiškėjo skundo motyvų.

Pareiškėjas savo skunde prašė Komisijos taikyti 5 metų senaties terminą baudoms ir delspinigiams, tačiau plačiau savo pozicijos šiuo klausimu nepagrindė. Komisija nurodo, kad Pareiškėjo atžvilgiu mokestinis patikrinimas atliktas ir papildomai mokėtini mokesčiai bei su jais susijusios sumos Pareiškėjui buvo apskaičiuotos nepažeidžiant MAĮ 68 str. nustatyto 5 metų senaties termino, todėl Pareiškėjo skundo argumentus atmeta kaip nepagrįstus.

Pareiškėjas taip pat skunde nurodė, jog jam nebuvo pateiktos bylos medžiagos kopijos, todėl jis nežinojo viso mokestinio patikrinimo medžiagos turinio ir negalėjo tinkamai pasirengti apeliaciniam procesui. Komisija pažymi, jog Pagal MAĮ 155 str. 1–2 dalių nuostatas, skundas dėl mokestinio ginčo Komisijai paduodamas per centrinį mokesčių administratorių. Pastarasis, per 3 darbo dienas parengia mokestinio ginčo bylą ir perduoda Komisijai, o mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga (MAĮ 155 str. 2 d.). Taigi vadovaujantis nurodytu teisiniu reglamentavimu, Pareiškėjas turėjo teisę susipažinti su visomis jo apmokestinimą lėmusiomis aplinkybėmis, tačiau į Komisiją neatvyko ir šia teise nepasinaudojo.

Pareiškėjas taip pat teigia, jog jo mokestinis patikrinimas truko pernelyg ilgą laiką, todėl tokie veiksmai pripažintini neteisėtais, o skundžiamas sprendimas panaikintinas. Dėl šių Pareiškėjo argumentų Komisija nurodo, jog, visų pirma, mokesčių mokėtojas turi pareigą laiku ir tiksliai įvykdyti mokestinę prievolę bei teisingai apskaičiuoti mokestį, vadovaudamasis mokesčių įstatymais. Be to, byloje nenustatyta, kad mokesčių administratorius būtų neoperatyviai atlikęs Pareiškėjo mokestinio patikrinimo veiksmus. Pavedimas tikrinti išrašytas 2014-12-15, patikrinimo aktas surašytas 2016-05-11, dėl kiekvieno mokestinio patikrinimo sustabdymo bei mokestinio patikrinimo pratęsimo buvo nurodytas tiek teisinis pagrindas, tiek motyvuotos priežastys, tikrintas mokesčių laikotarpis – nuo 2009-01-01 iki 2012-12-31, t. y. nepažeidžiant MAĮ 68 str. 1 dalyje nustatyto mokesčių

apskaičiavimo (perskaičiavimo) senaties termino. Bylos duomenys taip pat nesudaro pagrindo konstatuoti buvus kokius nors neteisėtus ir nepagrįstus mokesčių administratoriaus veiksmus ar neveikimą (pavyzdžiui: sąmoningą vengimą vertinti gautą informaciją, mokesčio patikrinimo vilkinimą ar pan.), be to, jokio mokesčių administratoriaus veiklos neteisėtumo (prieštaravimo teisės aktų reikalavimams) nenurodo ir Pareiškėjas. Todėl Pareiškėjo argumentai dėl pernelyg ilgo mokesčio patikrinimo atmetini kaip nepagrįsti.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2016-10-11 sprendimą Nr. 68-297 ir perduoti centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokesčio ginčą (arba mokesčio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršeliene

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosyliene